

РЕЙ БРЕДЪРИ СИРЕНАТА

Превод от английски: Огняна Иванова, 1988

chitanka.info

Заобиколени от студените води, далече от брега, ние чакахме всяка вечер да излезе мъглата и тя излизаше. Тогава смазвахме месинговите механизми и запалвахме фара в каменната кула. Като две птици високо в сивото небе, Макдън и аз изпращахме сноп светлина, който опипом се промъкваше, за да търси самотни кораби. Първо червен, после бял, после отново червен сноп. А ако не можеха да видят светлината ни, винаги можеха да разчитат на нашия Глас: на плътния гърлен вик на Сирената, който прогърмяваше през парцаливите вълма мъгла и караше чайките да се разпилеят като изпусната колода карти, а вълните да надигнат разпенените си гребени.

— Тук се живее доста самотно, но сигурно вече си свикнал, нали? — попита ме Макдън.

— Свикнах — отговорих аз. — Слава богу, че ти се оказа приказлив.

— Е, утре е твой ред да слезеш на сушата — каза той и се усмихна. — За танци с момичетата и чаша джин.

— Кажи, Макдън, за какво си мислиш, когато останеш сам тука?

— За тайните на морето — отвърна Макдън и запали лулата си.

Беше студена наемврийска вечер и часовникът показваше седем и четвърт. Отоплението бе включено, фарът въртеше опашката си от светлина в двеста посоки, а Сирената ръмжеше високо в гърлото на кулата. В продължение на сто и шейсет километра по брега нямаше населено място. Имаше само безлюден път, който лъкатушеше през пустинната околност по посока на морето и по него рядко минаваха коли. Между пътя и нашата скала лежах три километра студена вода. Кораби минаваха рядко.

— За тайните на морето — повтори замислено Макдън. — Знаеш ли на какво прилича океанът? На най-голямата снежинка на света. Върти се, мята се, приема хиляди форми и цветове, които никога не се повтарят. Веднъж, преди години, бях сам на фара. Една нощ всички риби от морето изплуваха тук. Нещо ги беше накарало да се изсипят в залива — плуваха или стояха на едно място и като че трепереха и гледаха втренчено как светлината на фара се сменя — червен сноп, бял сноп, червен сноп, бял сноп. Осветяваше ги, така че виждах колко особен поглед имат очите им. Тръпки полазиха по гърба ми. Рибите приличаха на огромна паунова опашка и обикаляха наоколо чак до полунощ. После съвсем безшумно си отидоха, бяха милиони, а

изчезнаха до една. Започнах да си мисля, че по някакви собствени причини те бяха дошли на поклонение. Звучи странно, обаче си представих как им изглежда кулата, извисяваща се два̀сет метра над водата, как светлината от нея им се струва изпратена от божество, а от кулата се носи гласът на чудовище. Тези риби никога не се завърнаха, но не ти ли минава поне за миг през ума, че те бяха обожествили фара?

Потръпнах. Погледнах необятната сива морска шир, простираща се известно докъде, неизвестно до какво.

— О, морето си е все така пълно — рече Макдън и огънчето на лулата му просветна, когато нервно си дръпна. Цял ден си личеше, че е нервен, но не ми каза причината. — При всичките ни машини и така наречени подводници, ще минат десет хиляди века, докато човек стъпи върху истинското дъно на потъналите земи, сред омагьосаните царства, и тогава ще изпита истински ужас. Помисли си само, там все още е тристахилядната година преди новата ера. Докато ние сме марширували с фанфари и сме рязали чужди глави и парчета от чужди земи, долу, на два̀сет хиляди метра под морската повърхност са владенията на студа и времето, там е старо като опашката на комета.

— Да, това е един стар свят.

— Ела. Пазя нещо специално, което исках да ти покажа.

Изкачихме се по осемдесетте стъпала, без да бърза̀ме, като си говорехме. Когато стигнахме най-горе, Макдън угаси лампите в стаята, за да не блестят по големите стъкла. От огромното око на фара се чуваше бучене и съоръжението плавно се въртеше в смазаното гнездо. Сирената ревеше продължително на всеки петнайсет секунди.

— Прилича на звяр, нали? — каза сякаш на себе си Макдън. — На голям самотен звяр, който плаче в нощта. Стои тук, на ръба пред милиарите години, и вика към Дълбините: „Аз съм тук, аз съм тук, аз съм тук.“ А Дълбините му отговарят. Да, те наистина му отговарят. Ти си при мене вече от три месеца, Джони, затова най-добре ще е да те подготвя: по това време на годината — каза Макдън, като се взираше в сумрачната мъгла — нещо идва да посети фара.

— Рибни пасажи, за каквито разказа?

— Не, нещо съвсем друго. Отлагах този разговор от страх да не си помислиш, че съм смахнат. Тази вечер обаче няма закога повече да отлагам, защото, ако съм отбелязал правилно на календара от миналата година, то ще се появи именно нощес. Няма да навлизам в

подробности, ще можеш да се увериш с очите си. Само че седни. А ако утре ти се прииска да си събереш багажа, да вземеш моторницата, да идеш до пристана на носа, където си оставил колата си, и да заминеш навътре в сушата към някое градче, където да стоиш нощем на запалена лампа, нито ще те притеснявам с въпроси, нито ще те обвиня за избора ти. Това тук се случва вече от три години и сега за пръв път с мене има човек, който да ми е свидетел. Почакай и ще видиш.

Измина половин час, в който си разменихме само няколко думи шепнешком. Когато ни омръзна да чакаме, Макдън започна да ми разказва за някои свои идеи. Имаше си теория за Сирената.

„Един ден преди много години някакъв човек, който си вървял, се изправил сред шума на океана върху един студен и мрачен бряг, и казал:

— Трябва ни глас, който да вика по водата, за да предупреждава корабите. Аз ще направя такъв глас. Ще направя глас като самото време и като всичката мъгла на света. Глас като легло, което цяла нощ е останало празно, като празна къща с отворена врата, като гора с окапала наесен шума. Да звучи като вика на птиците, отлитащи на юг, като ноемврийския вятър и като морето, разбиващо се в скалист и студен бряг. Ще създам звук, в който да има такава самота, че всеки да го забележи. Хората ще чуват плача му в сърцата си и домашните огнища ще им се струват още по-топли. Хората в далечните градове на сушата ще се радват, че не са в морето. Ще направя такъв глас, ще изработя и апаратура, която ще нарекат Сирена. Който чуе Сирената, ще познае тъгата на вечността и краткостта на живота.“

Чу се ревът на Сирената.

— Измислих тази история — тихо каза Макдън, — за да се опитам да обясня защо онова нещо идва при фара всяка година. Мисля, че Сирената го вика и то идва...

— Но как... — започнах аз.

— Мълчи! — прекъсна ме Макдън. — Гледай! — И той кимна към Дълбините.

Нещо плуваше към фара.

Както вече казах, нощта беше студена. Горے в кулата също бе студено. Светлината и тъмнината се редуваха, а Сирената непрекъснато се обаждаше сред ликуващата мъгла. Не се виждаше надалече, не се виждаше ясно, но край земните брегове морето

следваше пътя си — равно и спокойно, с цвета на сива тиня. Стояхме двамата с Макдън сами във високата кула, а някъде, отначало далече, се чу гъргорене, след това се вдигна вълна и нещо изскочи сред бълбукане и малко пяна. После от повърхността на студеното море се подаде глава — огромна, тъмна глава с грамадни очи и шия. След това не се подаде тяло — подаваше се все повече и повече от шията! Главата се издигна на десетина метра над водата, последвана от тънка и красива тъмна шия. Чак тогава тялото, приличащо на островче от черен корал с миди и рачета по него, изскочи от океанските недра. Мярна се и опашка. Едно на друго, пресметнах, че дължината на чудовището от главата до върха на опашката е двайсет и пет-трийсет метра.

Не помня какво казах, но казах нещо.

— Успокой се, момче, успокой се! — прошепна Макдън.

— Но това не е възможно! — възкликнах аз.

— Не, Джони, невъзможните сме ние. Това нещо е все същото, каквото е било и преди милиони години. Не се е променило. Променили сме се ние и сушата и сме станали невъзможни. Ние!

Чудовището плуваше бавно и някак величествено далеч в ледените тъмни води. Мъглата ту го обгръщаше, ту се отдръпваше, като за миг заличаваше силуета му. Едното око на звяра улови като огледало снопа ярка светлина и го отрази: червено, бяло, червено, бяло — неподобяваше високо вдигнат диск, изпращащ послания с праисторически шифър. Чудовището беше безмълвно като мъглата, сред която плуваше.

— Това е някакъв динозавър! — наведох се напред аз, здраво стиснал парапета на стълбите.

— Да, от това племе е — потвърди Макдън.

— Но нали всички те са измрели?

— Не са измрели. Скрили са се в Дълбините — на дълбоко, в най-дълбоките Дълбини. Бива си я думата, Джони, нали? Толкова много казва: Дълбини. Събрала е всичкия студ, всичкия мрак и всичките дълбочини на света.

— Какво ще правим?

— Как какво? Трябва да си гледаме работата, не можем да я захвърлим. Освен това тук сме на по-сигурно място, отколкото в лодка

на път за брега. Звкрът е голям колкото боен кораб и е не по-малко бърз.

— Но защо идва тук, защо?

В следващия миг научих отговора.

Сирената изрева.

А чудовището ѝ отговори.

През милионите години вода и мъгла се носеше вик. Вик, в който имаше такава мъка и самота, че отекна в главата ми и цял се разтреперих. Чудовището зовеше кулата. Сирената ревеше. Чудовището отново извика. Сирената изрева. Чудовището отваряше огромната си зъбата паст и гласът, който излизаше от нея, бе гласът на Сирената. Самотен, силен и далечен глас. Гласът на останало без другар живо същество, гласът на непрогледната морска вода, на студената нощ, на раздялата. Това криеше звукът който чувахме.

— Сега разбра ли защо идва тук? — прошепна Магдън.

В отговор само кимнах.

— В продължение на цяла година, Джони, клетото чудовище лежи някъде далече, на хиляди километри сред океана, може би на дълбочина трийсетина километра и чака да му дойде времето. Това същество може да е на милиони години. Помисли си само какво е да чакаш милиони години, ти би ли могъл да чакаш толкова дълго? Вероятно то е последното от събратята си. Нещо ме кара да смятам, че е така. Все едно. Преди пет години на този бряг идват хора и построяват този фар. Пускат Сирената и тя реве ли, реве, а гласът ѝ прониква чак до мястото, където чудовището се е заровило в дъното, за да заспи, където пази спомените за свят с хиляди същества като него, но сега то е там само, съвсем само в един свят, за който не е създадено, свят, в който трябва да се крие. Ала гласът на Сирената идва и си отива, идва и си отива, и тогава то се надига от тинестото дъно на Дълбините и очите му се отварят като петнадесетсантиметрови обективи на фотоапарат и то започва да се придвижва — бавно, съвсем бавно, защото отгоре го притиска тежестта на океана. Звукът на Сирената пробива километричните пластове вода, чува се слабо, но чудовището го разпознава, огънат в пещта на тялото му лумва и то започва бавно, бавно да се издига нагоре. Утолява глада си с планини от треска и бодливки, с реки от медузи и се издига все по-нагоре през есенните месеци — през септември, когато са първите мъгли, през

октомври, когато мъглите се увеличават и Сирената все така го зове, та чак до края на ноември. Ден след ден налягането в тялото му се изравнява с по-горните пластове, всеки час то се издига с няколко стъпки по-нагоре, за да стигне до повърхността и да е все още живо. Не може да не се движи бавно — ако изплува изведнъж, ще се пръсне. Затова са му необходими цели три месеца, за да излезе отгоре, а после още няколко дни, за да преплува през студените води до фара. И ето го сега пред нас в нощта, Джони: най-страхотното и голямо чудовище, което се е раждало някога. Вижда как фарът го зове — с дълга шия като неговата, извисила се над водата, с тяло като неговото и най-важното, с глас като неговия. Стана ли ти вече ясно, Джони, разбра ли?

Сирената изрева.

Чудовището ѝ отговори.

Виждах всичко, знаех всичко: милиони години в самотно очакване на някой, който никога няма да се завърне. Милиони години без другар на морското дъно, сред безумието на времето там, докато небесата са се изчистили от летящите влечуги, блатата на сушата са пресъхнали, бронтотериите и саблезъбите тигри са преживели последните си дни и са потънали в нефтените тресавища, а по хълмовете като бели мравки са плъпнали човеци.

Сирената изрева.

— Миналата година — започна Макдън — това създание плуваше в кръг, обикаля наоколо цяла нощ. Не дойде прекалено близко, сигурно нещо го смущаваше. Може би се страхуваше. И като че ли бе малко сърдито, че е трябвало да измине такъв дълъг път. Но на следващия ден мъглата неочаквано се вдигна, яркото слънце изгря и небето стана синьо като картина. Тогава чудовището си тръгна — далече от горещината и безмълвието — и не се завърна. Предполагам, че през цялата изминала година е прехвърляло през ума си случилото се, премисляло го е от всеки възможен ъгъл.

В момента чудовището се намираще само на трийсетина метра, разменяха си викове със Сирената. Когато светлината на фара попадеше в очите му, в тях се редуваха огън и лед, огън и лед.

— Ясно ли ти е що за живот е това? — попита ме Макдън. — Някой винаги чака някого, а другият никога не се завръща у дома. Винаги някой обича някого малко повече, отколкото е обичан от

другия. И след време този някой изпитва желание да унищожи другия, за да престане да му причинява болка.

Чудовището се спусна към фара.

Сирената изрева.

— Да видим какво ще стане — каза Макдън.

И изключи Сирената.

Тишината в последвалата минута беше толкова напрегната, че чувахме как сърцата ни туптят в заобиколената отвсякъде със стъкло кула, чувахме как прожекторът бавно се завърта в смазаното гнездо.

Чудовището се спря и замръзна на място. Големите му като фенери очи примигваха и то зина. Чу се бучене, наподобяващо тътен на вулкан. Въртеше глава на всички страни, сякаш търсеше звуците, потънали в мъглата.

Взря се във фара. Отново се чу бучене. После в очите на чудовището пламна огън. То се изправи на задни крака, хвърли се във водата и се спусна към фара, с очи, пълни с мъка и гняв.

— Макдън! — извиках аз. — Включи Сирената!

Макдън се засуети, докато напипа копчето и го натисна. В същия миг чудовището се вдигна на задни крака. Мернах за миг гигантските лапи и люспестата кожа на свързаните с ципа стърчащи нокти, докато драскаше по кулата. Огромното око от дясната страна на изтерзаната му глава светеше пред мене като врящ котел, в който можеше да падна с вик. Кулата се разтресе. Сирената изрева. Чудовището ѝ отговори. После обгърна с лапи кулата и се опита да ухапе стъклото, което се пръсна на парчета и ни засипа.

Макдън ме сграбчи за ръката.

— Бързо долу!

Кулата се разклати, потрепери и започна да поддава. Сирената и чудовището ревяха. Ние се препъвахме и едва не се прекатурихме по стълбите.

— Бързо!

Стигнахме долу, когато кулата сякаш се срутваше върху ни. Пъхнахме се под стълбите в едно каменно килерче. Разтресохме се поне хиляда пъти, защото отгоре валеше дъжд от камъни. Сирената рязко спря да реве. Чудовището се хвърли с цяло тяло върху фара. Кулата падна. Макдън и аз бяхме коленичили и се държахме здраво един за друг, докато светът ни се сгромолясваше.

После всичко свърши. Имаше само мрак и се чуваше как морето се плиска върху голите камъни.

Чуваше се и още един звук.

— Слушай — тихо ми каза Макдън. — Слушай!

Чакахме само миг. После и аз го чух: първо свистенето от шумно поетия въздух, след който сякаш оставаше вакуум, а после жалния вой — учудването и самотата на голямото чудовище, свило се върху камъните над нас, така че гадната миризма от тялото му се беше пропила във въздуха — разделяше ни само педя дебелата стена на килера. Чудовището стенеше и плачеше. Кулата бе изчезнала. Светлината бе изчезнала. Сирената, която го бе позовала през милионите години, бе изчезнала. А чудовището отваряше своята паст и ревеше пронизително. Ревеше като Сирената. Ревеше непрестанно. Сигурно на корабите далече в морето, които не можеха да забележат нито фара, нито каквото и да било друго, са си мислили: „Ето, чува се сирената на Самотния залив. Всичко е наред. Заобиколили сме носа.“ И така продължи чак до разсъмване.

На другия ден следобед, когато спасителната група дойде да ни измъкне от затрупания с камъни килер, жълтото слънце приличаше.

— Срути се върху ни — мрачно обясни Макдън. — Блъснаха ни няколко големи вълни и фарът направо се събори. — И Макдън ме ощипа по ръката.

От чудовището нямаше и следа. Океанът бе спокоен, небето — синьо. Единственото, което напомняше за станалото, беше вонята от зеленикавата като водорасли слуз, която покриваше нападалите камъни от кулата и крайбрежните скали. По нея жужаха мушици. Празният океан се разбиваше в брега.

На следващата година построиха нова кула, но тогава аз вече си бях намерил работа в едно градче, бях се оженил и живеех в уютна къщичка, където в есенните нощи от прозорците се процеждаше жълта светлина, вратите бяха заключени, а коминът бълваше дим. Колкото до Макдън, той стана пазач на новия фар, според личните му указания построен от железобетон. „За всеки случай“ — каза той.

Завършиха новия фар през месец ноември. Късно една вечер отидох дотам с колата си, оставих я на брега и се загледах в сивите води. Чувах как в далечината свири новата сирена — един, два, три, четири пъти в минута, съвсем безответно.

А чудовището?

То вече не се завърна.

— Отишло си е — каза Макдън. — Прибрало се е в Дълбините. Научило е, че в този свят не можеш да обичаш прекалено силно. Прибрало се е в най-дълбоките Дълбини, за да изчака още милион години. Горкичкото! Чака ту тук, ту там, докато човекът идва и си отива от тази жалка планета. Все чака и чака.

Стоях в колата си и се ослушвах. От Самотния залив не се виждаше нито фарът, нито светлината му. Чувах само Сирената, Сирената, Сирената. Ревеше с гласа на чудовището.

Стоях там и ми се искаше да можех да кажа нещо.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.